

Kommuneplanlægning for

Fremtidens landbrugsbyggeri

Ringkøbing-Skjern Kommune

Udviklingsprojekt om
kommuneplanlægning
for landbrugsbyggeri i

Ringkøbing-Skjern
Kommune

Juli 2008

Realdania

Ringkøbing-Skjern Kommune

Kommuneplanlægning for fremtidens landbrugsbyggeri – Ringkøbing-Skjern Kommune

Udgiver: Realdania, Nicolai Eigtsveds Gade 28, 4420 København K

Initiativtager: Realdania

© Realdania 2008

Tryk: Kailow Graphic A/S

Retten til udviklingsprojektets resultater tilhører Realdania og udviklingsprojektets parter. Indholdet gengiver ikke nødvendigvis Realdanias holdning. Det er tilladt at bringe uddrag med uførlig angivelse af forfatter og kilde. Det er ikke tilladt at gengive eller på anden måde udnytte billeder eller illustrationer uden rettighedshavernes samtykke.

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	2
Udviklingsprojektet	2
Kortlægning og analyser.....	3
Landbrugets strukturudvikling	3
GIS analyse.....	4
Landskabstyper.....	6
Kommuneplanlægning.....	9
Redegørelse.....	9
Retningslinier	10
Tidlig Dialog - planprocedure.....	12
Afprøvning i praksis.....	13
Perspektivering og anbefalinger.....	14
Tidlig dialog kan sikre hensigtsmæssig lokalisering af landbrugsbyggeri	14
Inddragelse af landbruget i den kommunale planlægning	15
Lokalplan som fremtidsplan for en landbrugsbedrift	15
Områdeplanlægning bør opprioriteres	16
Udarbejdelse af vejledningsmateriale	16
Landskabstyper som vurderingsgrundlag	16
Bilag A1 – grøn, gul og rød zone.....	18
Bilag A2 - landskabstyper.....	19
Bilag B - Forventninger til landbrugets udvikling.	20
Bilag C - GIS analyse	26
Bilag D - Inddeling af Ringkøbing-Skjern Kommune i landskabstyper	33

Projektdeltagere juni 2007 – juni 2008:

Planchef Hans Holt Poulsen, Ringkøbing-Skjern Kommune

Fagkoordinator, planlægning Claus Josefsen, Ringkøbing-Skjern Kommune

Fagkoordinator, natur og miljø Ivan Thesberg, Ringkøbing-Skjern Kommune

Projektdeltagere januar 2008 – juni 2008:

Natur- og miljørådgiver Kristian Andreassen, Vestjysk Landboforening

Natur- og miljørådgiver Rikke Ilsøe Mogensen, Vestjysk Landboforening

Konsulent, arkitekt maa Trine Eide, Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret

Projektdeltagere juni 2007 – december 2007:

Natur- og miljørådgiver Henrik S. Bach, tidligere Vestjysk Landboforening

Natur- og miljørådgiver Helle Borum, tidligere Vestjysk Landboforening

Konsulent, arkitekt maa Anna Dorte Nørgaard, Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret

Indledning

Med den nye strukturreform er det blevet en kommunal opgave at planlægge for lokalisering af landbrugsbyggeri i det åbne land. Det er en stor udfordring at få den kommende udvikling i landbrugserhvervet til at harmonere med de andre interesser på en måde, så der opstår færrest mulige konflikter.

Igennem de senere års udvikling er der kommet væsentlige interesser og interesser i det åbne land. Landbruget er ikke længere alene om at varetage det åbne lands anvendelse af arealerne. Bosætningsmuligheder er blevet en væsentlig interesse, hvad enten det drejer sig om byudviklingsmulighederne i tilknytning til de større byer eller til landsbyerne. Der er kommet fokus på nye og alternative bosætningsmuligheder som tiltrækningsparametre overfor potentielle tilflyttere, som retter sig mod det åbne lands arealer.

Turismen og oplevelsesøkonomien er også med til at sætte det åbne lands arealer under pres. Det drejer sig ikke mindst om større ferie- og fritidsanlæg, men også om tilgængelighed og oplevelser i tilknytning til naturen og landskabet, herunder de kulturhistoriske anlæg og spor.

Sidst men ikke mindst, er selve naturen og landskabsbilledet sat under pres fra de mange interesser. Sammen med et ændret natursyn og det landskabelige hensyn, der er blevet en del af lovgivningen, indebærer det, at disse hensyn har en høj prioritet ved placeringen af nye store anlæg i det åbne land.

Samlet set indebærer den forventede udvikling af meget store landbrug behovet for, at der skal udformes retningslinjer for placerings- og udvidelsesmuligheder for disse store brug, som sikrer langsigtede udviklingsmuligheder og optimal investeringssikkerhed.

Udviklingsprojektet

Udgangspunktet for Ringkøbing – Skjern Kommunes deltagelse i projektet om Kommuneplanlægning for Fremtidens landbrugsbyggeri er, at det er en meget stor kommune (landets største), og den har som følge deraf også en væsentlig interesse i at fastholde landbrugserhvervets muligheder for at udvikle sig hensigtsmæssigt. Samtidig indgår det som et hovedtema i kommunens planstrategi, at der gennem dialog og samarbejde skabes det bedste afsæt for den fremtidige udvikling. Det har derfor også været en væsentlig faktor for projektforløbet, at projektgruppen har været sammensat af repræsentanter fra både myndigheder og landbrugserhverv.

Formålet med udviklingsprojektet i Ringkøbing-Skjern Kommune er således, at kommunen og landbrugserhvervet opnår en fælles forståelse for kommunens landskabelige og funktionsmæssige forudsætninger for lokalisering af landbrugsbyggeri, og at parterne tilegner sig en fælles procedure for at vurdere placering og udformning af landbrugsbyggeri. På den baggrund er der i projektforløbet udarbejdet metoder og værktøjer samt udkast til retningslinjer for lokaliseringsplanlægning for landbrugsbygninger. De fremkomne resultater er ikke politisk behandlet.

Det har været vigtigt for projektets parter, at der skabes et grundlag for at sende et klart signal om de fremtidige rammer og muligheder for landbrugets udvikling i kommunen, og formidlingen har derfor været en central faktor for de i rapporten valgte temaer.

Kortlægning og analyser

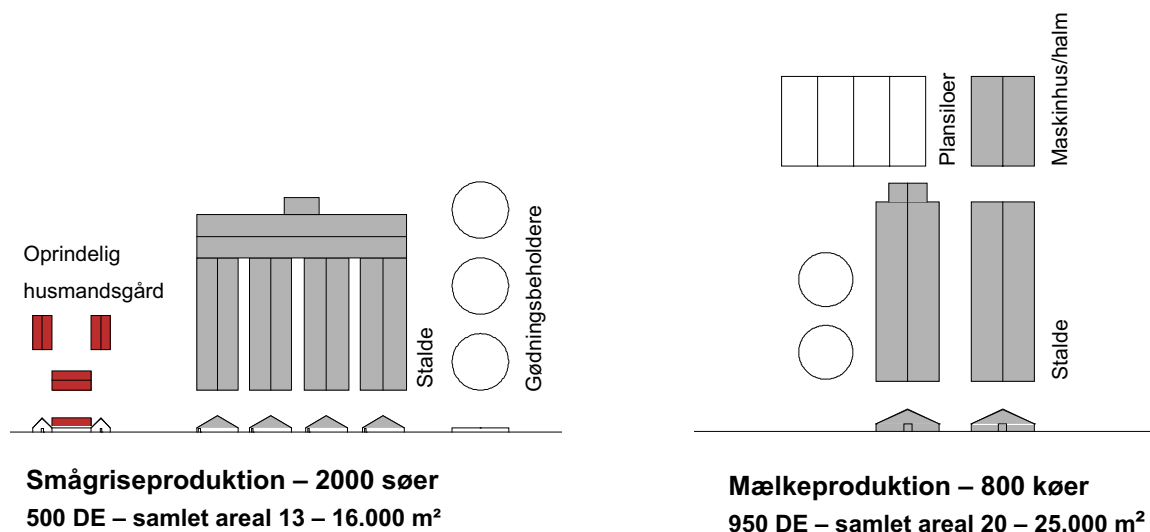
For at opnå et fælles referencegrundlag i forbindelse med formidling og konkret sagsbehandling, har projektets parter derfor arbejdet med en kortlægning og analyse af den forventede landbrugsstruktur, den hidtidige planlægning samt landskabstyper, der skal sikre en forståelse for den valgte inddeling og prioritering.

Landbrugets strukturudvikling

Der er gennemført en analyse af den eksisterende landbrugsstruktur i Ringkøbing-Skjern Kommune. Målet med analysen er at få et overblik over landbrugets bygningsmæssige omfang i kommunen og få en prognose for landbrugsbyggeriets udvikling¹.

Det forventes, at landbruget i Ringkøbing Skjern Kommune følger den generelle udvikling mod færre men større bedrifter samt øget specialisering, øget koncentration af husdyr og øgede investeringer i nye og større driftsbygninger.

Nedenfor er vist to eksempler, der angiver de fremtidige anlægs forventede størrelse i forhold til en oprindelig husmandsgård.

Der kan forventes anlæg med et samlet areal på op til 10 – 25.000 m², bygningshøjder på op til 12 meter og siloer på 20 meter².

Dertil kommer, at den hidtidige maksimale grænse på 500 DE pr. ejendom er erstattet af krav om særlig smittebeskyttelse, når der er mere end 500 DE i en besætning. Der er altså ikke længere en grænse for, hvor store besætninger der kan etableres på en ejendom.

¹ Bilag B

² Tallene er baseret på oplysninger fra Byggeri og Teknik, Herning og Vestjysk Landboforening,

Der må dog på den enkelte bedrift kun være 950 DE (forslag til kommende regel), og det er dermed begrænsningen for enkeltmandsbedrifter. Driftsfællesskaber mellem flere landmænd kan dog ved tilladelse fra jordbrugskommissionen opnå tilladelse til flere end 950 DE. Ægtefæller vil også få mulighed for hver at have 950 DE.

Det må altså konstateres, at både landmænd og kommuner fremadrettet kan forventes at skulle planlægge for lokalisering af endog meget store og investeringstunge landbrugsanlæg og dermed have behov for at optimere beslutningsgrundlaget .

GIS analyse

Som opsamling af den hidtidige planlægning er der gennemført en GIS analyse af korttemaer fra den hidtidige kommune- og regionplanlægning, der er af betydning for lokalisering af landbrugsbyggeri.³

GIS analysen er baseret på udpegninger i gældende lovgivning suppleret med parametre, som projektgruppen har vurderet har særlig betydning for lokalisering af byggeri i det åbne land.

GIS analysen er bygget op som en generel del, der beskriver en række natur- og miljømæssige parametre, der primært relateres til den driftsmæssige del af landbruget omfattende jorderne i omdrift, samt en mere specifik del, der beskriver de af projektet udvalgte parametre, som har en direkte betydning for landbrugsbygningernes placering.

Med baggrund i analysen tænkes kommunen inddelt i tre zoner kaldet grøn, gul og rød.

⁴Zoneinddelingen skal illustrere et udpegningsgrundlag, der gør det muligt at vurdere, hvor det er mest hensigtsmæssigt at placere fremtidige landbrugsbyggerier.

Grøn zone

Den grønne zone omfatter områder som gennem planlægning ikke er udlagt til byudvikling, ferie- og fritidsformål, infrastrukturanlæg, råstofinteresseområder og regionale graveområder eller som ikke er omfattet af særlige frednings- og beskyttelseslinjer, herunder de særlige byudviklingszoner. Områderne svarer i princippet til regionplanens primære jordbrugsområder.

For grøn zone skal gælde, at zonen hovedsagligt forbeholdes jordbrugsmæssige formål, herunder lokalisering af store landbrugsbygninger⁵ og anlæg.

Gul zone

Den gule zone dækker følgende områder:

- Kystnærhedszonen
- Internationale beskyttelsesområder/Natura 2000

³ Bilag C

⁴ Bilag A1

⁵ Ved store landbrugsbygninger forstås: landbrug, der får en samlet størrelse på over 250 DE, et bruttoetageareal på mere end 5000 m² eller bygningshøjder over 12 m.

- §3 områder
- Spredningskorridorer
- Kulturmiljøer og kulturarv
- Råstofinteresseområder
- Kirkebyggelinjer
- Større uforstyrrede landskaber
- Landskabsområder
- 1000 m dynamisk bufferzone – byzone, fremtidig byzone, sommerhusområder⁶
- 500 m bufferzone - landsbyer

De dynamiske bufferzoner er medtaget for at sikre, at der i disse områder er særlig opmærksomhed i forhold til at imødekomme interessekonflikter i forbindelse med landbrugets fremtidige muligheder for udvikling.

For gul zone gælder, at lokalisering af store landbrugsbygninger og anlæg i denne zone skal tilgodese hensynet til zonens udpegningsgrundlag.

I henhold til § 19 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug skal kommunen sikre at et landbrugsbyggeri er foreneligt med omgivelserne og det kan bl.a. ske med baggrund i ovenstående.

Rød zone

Den røde zone dækker følgende områder:

- Byzone og fremtidig byzone, sommerhusområder, landsbyer, samlet bebyggelse
- Lokalplanlagte områder
- Klitfredninger og strandbeskyttelseslinjen
- Fredede områder
- Beskyttede fortidsminder
- Regionale graveområder
- Skove
- 300 m dynamisk zone - byzone, fremtidig byzone og sommerhusområder⁷

I denne zone vil nyetableringer og udvidelser af bygninger og anlæg til husdyrbrug som udgangspunkt være uhensigtsmæssig. I disse områder bør eksisterende husdyrbrugs bygninger og anlæg på sigt søges afviklet.

Hovedparten af de røde områder er områder, hvor der via gældende lovgivning i forvejen er restriktioner/forbud i forbindelse med opførelse af landbrugsbyggeri.

De 300 meter medtages, idet kommunen, i henhold til § 20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, ved en vurdering af ansøgning om tilladelse efter § 10 eller en godkendelse efter § 11 eller § 12 skal sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses.

⁶ Zone i tilknytning til 300m dynamisk bynærhedszone (rød zone). Se endvidere bilag C pkt. 8

⁷ Se bilag C pkt. 1

Landskabstyper

Den landskabelige vurdering er blevet en væsentlig del af miljøgodkendelsen.

Det er derfor vigtigt at fastlægge de karakteristiske landskabstyper i Ringkøbing-Skjern Kommune, hvortil der knytter sig forskellige landskabelige vurderinger og landskabelige hensyn. Det er samtidig vigtigt, at disse landskabstyper og den dertil knyttede landskabelige vurdering indgår i det kommunale planlægnings- og administrationsgrundlag i kommuneplanen.

Der er derfor, som supplement til zoneinddelingen på baggrund af GIS analysen, udarbejdet en inddeling i forskellige landskabstyper.

En kortlægning vha. landskabskaraktermetoden vil være meget omfattende og tidskrævende at anvende i Ringkøbing-Skjern Kommune, da den er landets arealmæssigt største kommune. Inddelingen af landskabstyper baseres derfor på kommunens geologi, morfologi, højdekurvekort over kommunen med 25 cm. interval og landskabets hældningsgrader samt på kategorisering af landstyper fra rapporten "Store vindmøller i det åbne land" af landskabsarkitekt Birk-Nielsen. Der har været fokus på at angive en række guidelines, som primært er begrundet i en visuel betragtning af landskabet, der kan understøtte den konkrete sagsbehandling.

Kommunen er på denne baggrund overordnet karakteriseret af følgende landskabstyper:⁸

1. Klitkyster
2. Fjordkyster
3. Slettelandskaber – flade storskala landskaber og flade beplantningsinddelte landskaber
4. Moræne - storbakket
5. Moræne - småbakket
6. Overgangslandskaber - landskaber mellem to forskellige landskabstyper
7. Ådalene
8. Tekniske landskaber

Til hver landskabstype er der formuleret en foreløbig kvalitativ bedømmelse af landskabstypens egnethed/sårbarhed i forholdt til indpasning af stort landbrugsbyggeri.

Nedenfor er en kort beskrivelse af landskabstyperne samt vurdering i forhold til sårbarhed.

1 Klitkyster

Karakteristika

De åbne kyster er karakteriseret ved forbindelsen og oplevelsen af terrænets overgang til vandet.

Sårbarhed

Sårbar og følsom landskabstype og derfor principielt uegnede for nyplacering af store landbrug.

⁸ Bilag A2

2 Fjordkyster

Karakteristika

De åbne kyster er karakteriseret ved forbindelsen og oplevelsen af terrænets overgang til vandet.

Sårbarhed

Sårbar og følsom landskabstype og derfor principielt uegnede for nyplacering af store landbrug.

3 Slettelandskabet

Karakteristika

Slettelandskabet er karakteriseret ved et langstrakt og fladt eller jævnt faldende terræn og en meget ensartet topografi. Det kan være store åbne arealer eller mindre, afgrænset af læhegnsstruktur.

Sårbarhed

Robust landskabstype og dermed egnet til nyplacering eller udvidelse af eksisterende landbrug

4 Moræne - storbakket

Karakteristika

Store bakker og jævnt kuperede til flade landskaber

Sårbarhed

Overvejende robust landskabstype og principielt egnet for nyplacering eller udvidelse af eksisterende landbrug

5 Moræne - småbakket

Karakteristika

Små bakker til jævnt kuperede landskaber.

Sårbarhed

Sårbar og følsom landskabstype, der principielt er uegnet for nyplacering og udbygning af store landbrug.

6 Overgangslandskaber

Karakteristika

Overgangslandskaber er landskaber på grænsen mellem to forskellige landskabstyper.

Sårbarhed

Overvejende sårbar og følsom landskabstype og principielt uegnet for nyplacering og udbygning af store landbrug.

7 Ådale

Karakteristika

Markante og værdifulde landskabselementer i stor skala eller over store afstande. De er stort set ubebyggede.

Sårbarhed

Sårbar og følsom landskabstype med udpræget værdifulde landskaber og derfor principielt uegnet for nyplacering og udbygning af store landbrug.

8 Tekniske landskaber

Karakteristika

Landskabet er domineret af større tekniske anlæg, hvorved landskabets oprindelige karakter nedtones.

Sårbarhed

Robust landskabstype og egnet for nyplacering og udvidelse af landbrug.

Kommuneplanlægning

Redegørelse

Kommunen ønsker fortsat, at landbrugsproduktionen skal være en funktion i det åbne land, og Kommunen ønsker dermed også, at landbrugets produktionsanlæg skal lokaliseres i det åbne land. *Kommunen ønsker* via en planlægningsindsats at få de store produktionsanlæg integreret i det åbne land, så de kan indgå i en hensigtsmæssig sammenhæng med landskabets øvrige funktioner, og så interessekonflikter undgås.

Landbrugsanlæggets fysiske form i landskabet har to væsentlige betydninger:

1. produktionsbetingelser
2. markant landskabeligt element

Det er *Kommunens ambition*, at fremtidens landbrugsanlæg skal lokaliseres der:

1. hvor de har de bedste produktionsmæssige forudsætninger (færrest miljøkonflikter, færrest nabokonflikter, god logistik, plads til udvidelser)
2. hvor de kan opnå den mest harmoniske tilpasning til landskabet (supplerer landskabets karakter, bevarer landskabelige værdier, branding/visitkort for landbrugserhvervet)

Kommunen mener, at den bedste lokalisering af landbrugsanlæg sikres gennem en tidlig og gennemtænkt fysisk planlægning. *Kommunen vil* tilstræbe en proaktiv planlægningsindsats, som tager udgangspunkt i mulighederne i det samlede landskabsbillede på den ene side og i mulighederne på den enkelte bedrift på den anden side.

Kommunen ønsker, at lokaliseringen foregår på baggrund af en faglig vurdering af miljømæssige og landskabelige konsekvenser. *Kommunen ønsker* at give plads til at fremme kreative bud på fremtidens landbrugsbyggeri

Kommunen ønsker i samarbejde med landbrugserhvervet at styrke lokaliseringsplanlægningen for landbrug. *Kommunens indsats vil være*:

- at tilbyde sin deltagelse i en tidlig dialog om lokaliseringsmuligheder
- at bidrage til en hensigtsmæssig jordfordeling (kommunal jordpulje)
- at bidrage til en koordineret planlægning for flere landbrugsbedrifter

Redegørelsen og retningslinierne for placering og udformning af landbrugsbyggeri beskriver kommunens landskabelige og funktionsmæssige forudsætninger for lokalisering af landbrugsbyggeri, ligesom det udgør administrationsgrundlaget for kommunens behandling af lokaliseringsprojekter.

Retningslinier

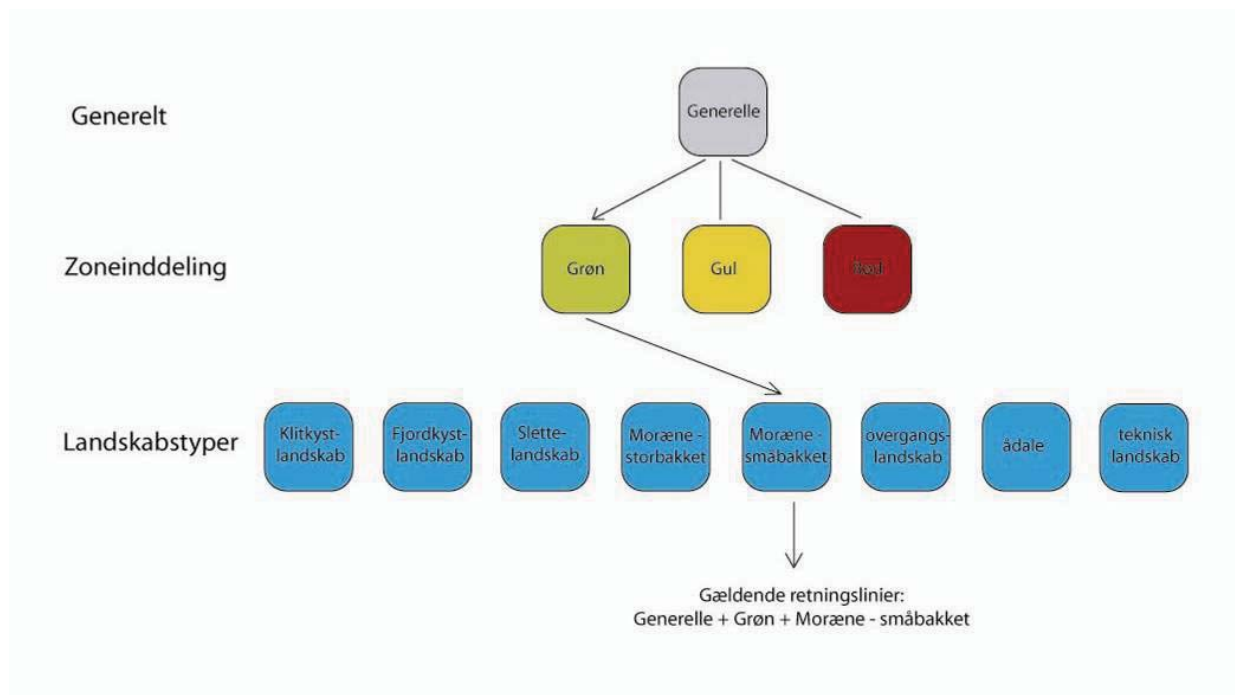
Retningslinjerne er formuleret som grundlag for administration og sagsbehandling af den lovgivning, der regulerer landbrugsbyggeri i det åbne land, og omfatter såvel tilbygninger til eksisterende landbrugsbyggeri som udflytning/etablering af nyt byggeri uden for det eksisterende landbrugs bygninger.

Retningslinierne vedrører alene den fysiske placering og udformning.

Der er udarbejdet retningslinier for generelle betragtninger gældende for alle områder, for de enkelte zoner baseret på kortudpegninger samt for landskabstyperne, der primært er baseret på visuelle forhold og vurderinger.

For et givet område i kommunen vil der derfor være tre sæt retningslinier, der vil danne grundlag for muligheder for placering af landbrugsbyggeri.

Nedenfor er illustreret, hvordan de tre sæt retningslinier kan overlappe hinanden.

Generelle retningslinier

- Som grundlag for og i forbindelse med godkendelse af nyt stort landbrugsbyggeri, herunder udvidelse af eksisterende, skal kommunens sagsbehandling foregå i overensstemmelse med opstillede mål for de udpegede områder og landskabstyper og indenfor hver af disse tilgodese hensynet til naturen, miljøet, landskabet og de kulturhistoriske spor.
- Ved sagsbehandling og administration af lovgivning, der regulerer landbrugets lokalisering, vil kommunen opfordre til, at der indledes en tidlig dialog mellem myndighed og ejer, samt dennes eventuelle rådgiver ved etablerings- og udvidelsesønsker i forbindelse med:
 - Ønske om etablering eller udvidelse af større landbrugsanlæg over 5.000 m² eller over 250 dyreenheder.
 - Udflytning fra eksisterende anlæg
 - Beliggenhed i rød eller gul zone
 - Beliggenhed i sårbar landskabstype
- Når etablering af diverse fællesanlæg (såsom biogasanlæg, separering, andre energianlæg m.m.) udløser krav om lokalplan vil kommunen i sin planlægning og administration af lovgivning, der regulerer landbrugets lokalisering af bygninger og anlæg, se det i en sammenhæng med de tilknyttede husdyrbrug og planlægge for relationen til husdyrbrugene. Lokaliseringen bør tage hensyn til udnyttelse af energipotentialet i landbruget.
- Kommunen vil gennem sin planlægning og administration af støtteordninger, jordfordeling og investeringer i infrastruktur og evt. ejendomsopkøb arbejde for at realisere målene for lokalisering af de store landbrug/husdyrbrugs bygninger og anlæg i grøn og gul zone.
- Ved administration og sagsbehandling af lovgivning, der regulerer landbrugets lokalisering af bygninger og anlæg, skal der ved tilladelse/godkendelse af udflytning af og/eller etablering af nye store husdyrbrug foretages en vurdering af, om der bør betinges en nedrivning af ikke-bevaringsværdige landbrugsbygninger.

Grøn zone

- Områder beliggende i grøn zone skal primært forbeholdes jordbrugsmæssige formål, herunder lokalisering af store landbrugsbygninger og anlæg

Gul zone

- For områder beliggende i gul zone gælder, at lokalisering af store landbrugsbygninger og anlæg i denne zone i videst muligt omfang skal tilgodese hensynet til zonens udpegningsgrundlag

Rød zone

- For områder beliggende i rød zone gælder, at udbygning og lokalisering af nye store landbrugsbygninger og anlæg i denne zone så vidt muligt bør undgås

Klitlandskabet, og ådale

- Sårbare og følsomme landskabstyper med udpræget værdifulde landskaber, hvor lokalisering af store bygninger og anlæg bør undgås

Fjordkystlandskabet, småbakket moræne og overgangslandskaber

- Der bør, som led i den landskabelige vurdering ved lokalisering af store bygninger og anlæg, som efter kommunens konkrete vurdering vil medføre væsentlige visuelle påvirkninger af omgivelserne, stilles særlige krav til byggeriets og anlæggets udformning, placering og beplantningsforhold

Slettelandskaber, storbakket moræne og tekniske landskaber

- Placering og udformning af store bygninger og anlæg bør tilpasses hensyn til landskabets indhold af og nærhed til kulturhistoriske, natur- og miljømæssige og rekreative interesser

Tidlig Dialog - planprocedure

Ringkøbing Skjern Kommune og Vestjysk Landboforening vil sætte fokus på en værdibaseret planlægning, der via en tidlig dialog med de landmænd, der har udvidelsesplaner, kan sikre et forløb, hvor der tages hensyn til både det samlede landskabsbillede, men også den konkrete bedrift. I den værdibaserede planlægning lægges, med baggrund i et normsæt, vægt på argumentet og på at finde den afbalancerede løsning, der afvejer alle hensyn.

Målet for den værdibaserede planlægning er at opnå en optimering af placering i relation til:

- Investeringssikkerhed
- Byudvikling
- Infrastruktur
- Udnyttelse af energipotentialet i landbruget, eks. biogas
- Initiativer i relation til Miljømålsloven og natur- og miljølovgivningen generelt
- Kulturarv og kulturmiljøer
- Landskabelige værdier

Det skal sikre, dels at den ønskede udvidelse eller nyetablering bliver placeret, hvor der er mulighed for yderligere udvidelser og dermed en højere grad af investeringssikkerhed, og dels at der bliver taget de bedst mulige hensyn til omgivelserne.

Det er også håbet, at den tidlige dialog vil fremme samarbejdet og kendskabet til projektet i forbindelse med den konkrete sag og dermed være med til at lette den fremtidige sagsbehandling.

Nedenfor er en oversigt over de forventede faser og faglige input.

Planlægningsprocedure for landbrugsanlæg der udvides til over 5000 kvm eller over 250 dyreenheder

Forberedelse
Evt. forberedelse
Mødedeltagere
Evt. mødedeltager
Koordinator

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Fagligt input/Fase	Vision	Dialog 1	Forudsætning	Delstrategier	Dialog 2	Indsats/handle plan	Masterplan	Vurdering	Ændringer	Ansøgning/projektering evt.	Miljøgodkendelse
Landmand	Ønske om udvidelse										
Økonomi				Øko. strategi							
Produktion			Areal-byggeri	Prod. strategi		Prod. beskrivelse					
Miljø			Miljømæssige forudsætninger	Miljø strategi		Miljøbeskrivelse	Samler input	Referat		Ansøgning	
Byggeri			Areal-byggeri			Skitse				Projektering	
Landskab			Landskabelige forudsætninger			Helhedsplan Visualisering	Samler input			Evt. lokalplan	
Kommune miljø			Miljømæssige forudsætninger					Miljø			Miljøgodkendelse inkl. 3 offentligheds faser
Kommune plan			Kommuneplan					Plan			Miljøgodkendelse

tidlig dialog afhængig af hvor problematisk et område, det handler om

De relevante parter mødes for at få et overblik over hvilke muligheder og problemstillinger, der måtte være i forbindelse med det konkrete projekt. På den baggrund aftales hvilke forudsætninger, der skal kortlægges og hvilke områder, der kræver en særlig indsats. Afhængigt af projektets kompleksitet kan der være flere møder undervejs i processen.

Det kan anbefales at inddrage andre interessenter (eksempelvis de klageberettigede) ved projekter af en særlig karakter, væsentlig påvirkning eller i helt særlige områder, som natura 2000 o. lign.

Afprøvning i praksis

Som udgangspunkt er den tidlige dialog baseret på ovenstående procedure. For at kvalificere de enkelte faser og det nødvendige basiskendskab samt få et overblik over det nødvendige ressourceforbrug, vil Ringkøbing-Skjern Kommune og Vestjysk Landboforening afprøve proceduren i praksis. Processen er igangsat med det første dialogmøde i maj 2008 på to ejendomme på forskellige stadier, størrelser og lokaliteter.

Dialogerne var begge præget af:

- Stor åbenhed og imødekommenhed.
- Lyst til at lytte og spille synspunkter på banen
- Refleksion.
- Klare aftaler om, hvordan vi kommer videre i respekt for de forskellige faglige indgange, der er til lokalisering af nye større brug og udvidelse i forbindelse med eksisterende ejendom.

Det er målet med afprøvningen at få præciseret, hvornår det er relevant at igangsætte en proces, hvem der skal deltage, og hvilke værktøjer og oplysninger, der er nødvendige.

Perspektivering og anbefalinger

I projektet i Ringkøbing – Skjern Kommune, har der i processen været fokus på, at retningslinier og anbefalinger skal forebygge, at der investeres i landbrugsbyggeri på uheldige lokaliseringer i forhold til landskabet, byudvikling, og i forhold til det omfattede sæt af eksisterende begrænsninger der er identificeret gennem GIS – analysen. Identifikationer som bruges til udpegningen af rød, gul og grøn zone, og derved skaber overblik både for den enkelte borger, men også for at lette administrationsprocessen.

I forhold til både Planloven og Lov om Miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvortil zonelovsadministrationen i forbindelse med landbrugssager er flyttet, må der være mulighed for at anvende de områdeinddelinger og kommuneplanretningslinjer, der er udviklet i projektet. Enten som egentlige retningslinjer eller som henstillinger, der fungerer som rettesnor for sagsbehandling og for dialogen med landmanden i behandlingen af den konkrete sag.

Retningslinjerne er udviklet gennem to workshops med inddragelse af forskellige eksterne specialister fra landbrugets organisationer og planlægningsekspert Johan Bramsen. På disse workshops har der været fokus på en positiv regulering og på ønsket om både at sikre og medvirke til, at de fremtidige investeringer i landbrugsbyggeri bliver placeret hensigtsmæssigt. Der har dog også været fokuseret på, hvordan vi i tilknytning hertil kan skabe værktøjer, der kan benyttes i sagsbehandlingen. Specielt kan kravene om en landskabelig vurdering ved lokalisering af husdyrbrug være vanskelige at håndtere for rådgivere og kommunale sagsbehandlere uden kompetencer på landskabsområdet.

Det er på den baggrund vigtigt, at der fremover er fokus på at inddrage landskabskompetencer på alle relevante niveauer i forbindelse med både planlægning, rådgivning og sagsbehandling af fremtidige landbrugsbyggerier.

Tidlig dialog kan sikre hensigtsmæssig lokalisering af landbrugsbyggeri

Den tidlige dialog har gennem projektets proces vist sig som et konstruktivt redskab, der både kan varetage produktionsmæssige, landskabelige og miljømæssige interesser i forbindelse med lokalisering af landbrugsbyggeri. Dette resultat bygger på en erkendelse af, at den hidtidige administration og lovgivning på landbrugsområdet ikke i tilstrækkelig grad har formået at skabe fokus på den tværgående interessevaretagelse og at problemstillingerne er så komplicerede, at den rigtige løsning ikke kan sættes på en entydig formel.

I projektet har der derfor været lagt stor vægt på den tidlige dialog som en metode til at søge så optimale løsninger som muligt. En sådan dialog kræver en fælles forståelse af det grundlag og de faktorer, en fremtidig planlægning på både kommune- og bedriftsniveau hviler på.

Udfordringen i den tidlige dialog er, at den tager udgangspunkt i en konkret sag, et konkret behov for en enkelt landmand, der skal holdes mod det værdisæt i form af retningslinjer, henstillinger og helhedsplaner, der skal danne rammen om dialogen. Der er derfor fremadrettet behov for at udarbejde en strategi og et vejledningsmateriale der kan formidle værdisættet og dermed danne baggrund for det fortsatte samarbejde mellem de involverede parter.

Den tidlige dialog ses derfor som et uundværligt værktøj i sikringen af gode løsninger, både i relation til den nuværende lovgivningsmæssige situation og en fremtidig ønskelig situation hvor der er skabt bedre baggrund for en helhedsplanlægning i forbindelse med kommuneplanen.

I forlængelse af dette projekt vil Ringkøbing – Skjern Kommune formidle erfaringer til landmændene og deres rådgivere på et informationsmøde i efteråret 2008.

Inddragelse af landbruget i den kommunale planlægning

Kommunerne har med kommunalreformen fået størstedelen af ansvaret for planlægningen i det åbne land. Der er behov for at kommunerne kan inddrage det største erhverv i landområderne i helhedsplanlægningen for det åbne land.

Hidtil har man forsøgt at styre landbruget gennem miljølovgivning med hyppige lovjusteringer og lokalisingsmæssigt firkantede retningslinier og afstandskrav. En styringsmodel, der hverken er hensigtsmæssig for landbruget eller for samfundet i øvrigt. Mange landmænd fokuserer på at indhente miljøgodkendelser af frygt for, at der snart kommer nye skrappe krav, i stedet for at tænke langsigtet og i helheder.

Det er udgangspunktet at der i planloven bør indarbejdes en klar og entydig mulighed for at regulere etableringen af nye landbrug som en integreret del af den helhedsplanlægning der i forvejen skal foregå i forbindelse med kommuneplanlægningen. Der er f.eks. fremadrettet behov for at kunne indarbejde afstandszoner der forebygger fremtidige konflikter mellem byudvikling og lokaliseringen af nye landbrug.

Det er vores afsæt, at landbruget i forhold til planloven skal betragtes på samme måde som alle andre virksomheder.

Lokalplan som fremtidsplan for en landbrugsbedrift

Hidtil har man forsøgt at styre landbruget gennem miljølovgivning med hyppige lovjusteringer og lokalisingsmæssigt firkantede retningslinier og afstandskrav. En styringsmodel der hverken er hensigtsmæssig for landbruget eller for samfundet i øvrigt. Mange landmænd fokuserer på løbende at indhente miljøgodkendelser af frygt for at der snart kommer nye skrappe krav, i stedet for at tænke langsigtet og i helheder.

Det er i dag ikke muligt at udarbejde en sammenhængende fremtidsplan for en landbrugsbedrift, som indeholder godkendte rammer for såvel den fysiske som den miljømæssige planlægning. Der kan derfor eventuelt gives tilbud om en fremtidssikret lokalplan med rammer for den fysiske planlægning i forhold til eksempelvis infrastruktur bygninger og anlæg, som anviser, hvor stort et anlæg der kan gives tilladelse til i det konkrete landskab.

En lokalplan for landbrugsbyggeri, vil i modsætning til situationen med zonalovsreglerne give landmændene væsentligt bedre investeringssikkerhed, idet der er mulighed for at fastlægge et sæt af fremtidige rammer for de bygningsmæssige udvidelser - en helhedsplan på bedriftsniveau, der har taget højde for flere etaper af de fremtidige udvidelser. En fremtidig udvidelse vil dog altid være under forudsætning af, at de til enhver tid gældende miljøkrav er opfyldt.

Områdeplanlægning bør opprioriteres

I nogle områder vil det p.g.a. potentielle interessekonflikter ikke være tilstrækkeligt med planlægning af en enkelt bedrift i forbindelse med enkeltsagsbehandling. Det kan være nødvendigt at søge den optimale løsning i et samspil mellem flere interessenter og faktorer. I særligt sårbare eller vanskelige områder kunne det derfor være hensigtsmæssigt at igangsætte en proces omkring en samlet områdeplanlægning, der involverer en større grad af interessenter. Det kunne også skabe mulighed for et samspil på tværs af kommunegrænser (jf. bedrifter med ejendomme i flere kommuner eller ådale, der strækker sig over flere kommuner).

Udarbejdelse af vejledningsmateriale

Det er vigtigt, at der på nationalt niveau udarbejdes vejledningsmateriale og anbefalinger af metoder m.v.

Der er i den forbindelse også behov for vejledningsmateriale, der dels beskriver grundlaget for den kommunale administration, dels de produktionsmæssige vilkår, der vil være gældende for den enkelte bedrift.

Eksempler på vejledningsmaterialer kunne være:

- Vejledningsmateriale, der omfatter en lighthudgave af landskabskaraktermetoden.
- Vejledning i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af "tidlig dialog".

Landskabstyper som vurderingsgrundlag

Landskabstypeinddelingen, der har været anvendt i processen, er et forsøg på at tilvejebringe et sorterings- og vurderingsgrundlag for den landskabelige vurdering af store landbrugsbygningers og anlægs placering i det åbne land.

Det er samtidig meningen med inddelingen, at denne – sammen med inddelingen af kommunens arealer i rød, gul og grøn zone - lægges til grund for opstilling af retningslinjer i kommuneplanen for lokaliseringen af stort landbrugsbyggeri i det åbne land.

Til hver landskabstype er der formuleret en foreløbig kvalitativ bedømmelse af landskabstypens egnethed til indpasning af stort landbrugsbyggeri efter følgende kategorisering:

1. Sårbar og følsom landskabstype
2. Overvejende sårbar og følsom landskabstype
3. Robust landskabstype
4. Overvejende robust landskabstype

Fordelen ved den foreslåede landskabstypeinddeling og afgrænsning og de tilhørende sårbarhedsbetragtninger er, at de udgør et umiddelbart operationelt sorterings- og vurderingsgrundlag for administration og sagsbehandling af nyt stort landbrugsbyggeri i det åbne land, som relativt let kan tilvejebringes på et kendt allerede digitaliseret grundlag.

Det er samtidig nemt for den enkelte landmand, at gøre sig bekendt med, i hvilket område han er og ønsker at udvikle sig, samt en foreløbig indikation af det hensigtsmæssige i lokaliseringen og de vilkår og betingelser, der vil komme på banen i den videre sagsbehandling.

Imidlertid er de foreslåede retningslinjer til kommuneplanen af så generel karakter, at de bør følges op af en videreudvikling af specifikke retningslinjer til en konkret vurdering af byggeriet i forhold til landskabstypen og til brug for den videre sagsbehandling.

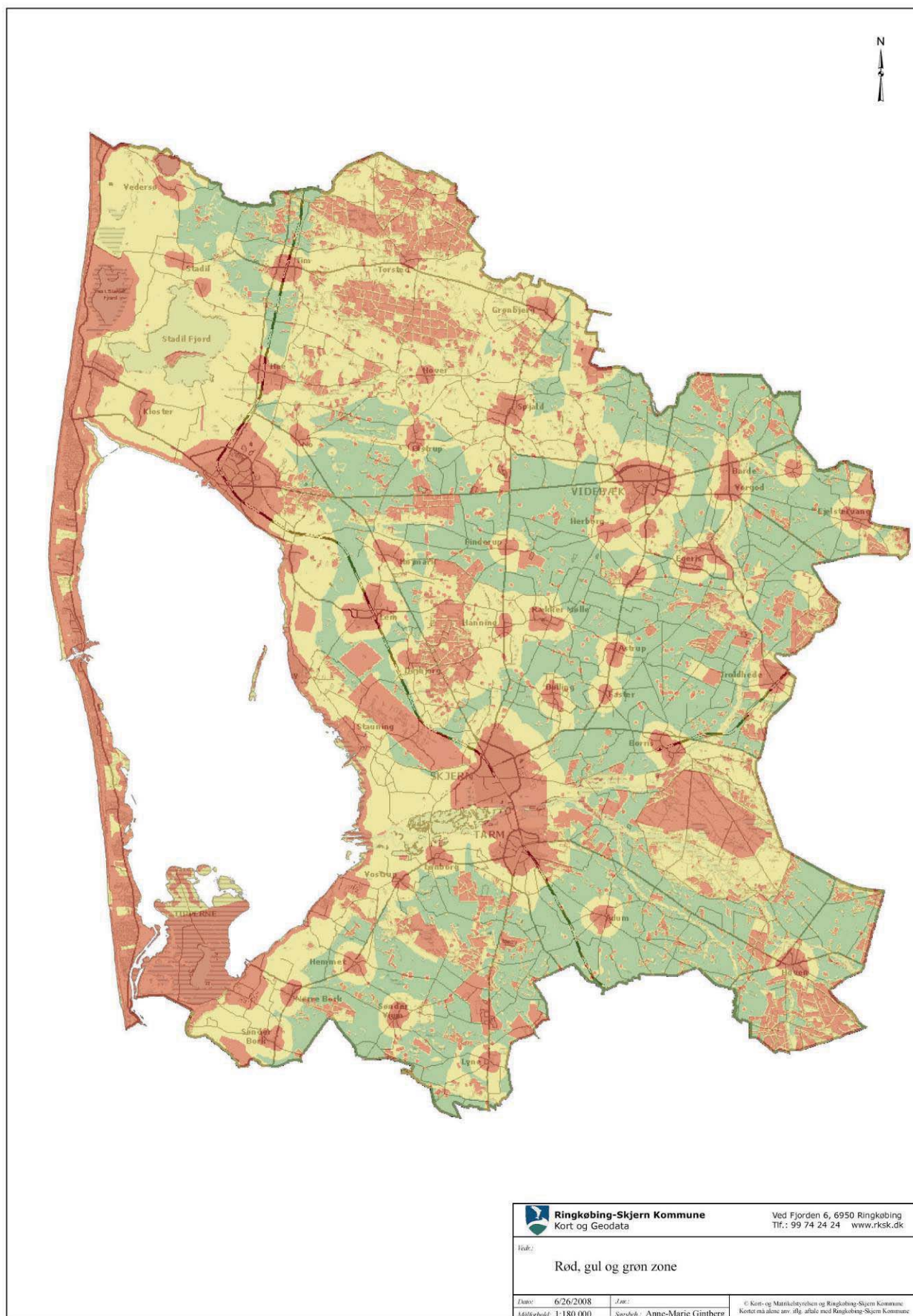
Disse specifikke retningslinjer kan således være:

- Krav om en sårbarhedsanalyse - en analyse af det konkrete landskab, hvor byggeriet ønskes placeret, der nærmere belyser, hvordan byggeriet i positivt fald kan tilpasses landskabet bl.a. gennem:
- Krav til yderligere konkret afdækning af landskabet i form af en analyse ved brug af "landskabskaraktermetoden".
- Krav til (yderligere) visualisering
- Krav til belysning af de infrastrukturelle forhold og transportveje
- m.m.

Disse specifikke retningslinjer bør indgå i en "værktøjskasse" sammen med henstillinger og eksempler på gode løsninger, som til stadighed kan udvikles og suppleres.

Det bliver derfor en opgave i den videre planlægning at udvikle "værktøjskassen" til et nyt operationelt og synligt værktøj og etablere et værdisæt i administrationen og sagsbehandlingen.

Bilag A1 – grøn, gul og rød zone

Lokaliseringsplanlægning for landbrugsbyggeri i Ringkøbing-Skjern Kommune

Bilag A2 - landskabstyper

Bilag B - Forventninger til landbrugets udvikling.

Landbrugsanalysen er lavet med baggrund i tilgængelige data fra hhv. Vestjysk Landboforening, Ringkøbing-Skjern Kommune og Danmarks Statistik samt ved, at der er udført interviews med Søren Jacobsen, Byggeri og Teknik, Carsten Ambrosen, Svinerådgivning Vest, Lars Bach Poulsen, Team Kvæg i Vestjysk Landboforening og miljøkonsulenterne i Vestjysk Landboforening. Som baggrundsviden er desuden anvendt "Dansk Landbrug i 2015", uddrag fra Landøkonomisk Oversigt 2004, Ringkøbing Amts temaredegørelse 2003 om Jordbrug, udgivet i oktober 2005 samt vurdering af Udviklingsdirektør Hans Peter Bay, Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret, om antal fremtidige landmænd.

Landbrugets udvikling.

De personlige interviews er lagt til grund for vurdering af landbruget udvikling og den efterfølgende fremskrivning, idet disse vurderes at være det bedste fremskrivningsgrundlag og den bedste indgang til, hvorledes landmændenes investeringsvillighed er, og dermed hvorledes sektoren forventes at udvikle sig i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Mink.

Minkproduktionen forventes samlet på færre, men større enheder, men det har ikke været muligt at kvantificere dette.

Kyllinger.

Antallet af større kyllingeproducenter er lille, og det er sandsynligt, at konkurrencesituationen vil vanskeliggøre opretholdelse af kyllingeproduktion i området.

Svin.

Slagtesvineproduktionen forventes reduceret med 30 – 40 %. Og produktionen forventes i betydeligt omfang at blive opretholdt i eksisterende staldanlæg. So- og smågriseproduktion forventes på samme niveau som i dag. En stor del af smågriseproduktionen forventes eksporteret, efterhånden som eksisterende staldanlæg nedslides, og ved nyinvestering forventes enheder på 1000 – 2000 søer.

Malkekvæg.

Der forventes det samme antal malkekøer fordelt på færre enheder med 300 – 500 malkekøer evt. mere. Der forventes en kraftig strukturudvikling i sektoren, hjulpet på vej af forbedrede konjunkturer. Kvier forventes i et vist omfang udliciteret til andre ejendomme og placeret i bestående staldanlæg.

Øvrigt kvæg (fedekalve og ammekøer).

Fedekalve forventes i et vist omfang frasolgt fra malkekvægsbesætninger til specialister indenfor denne produktion. Der kan i mindre omfang forventes nye åbne staldsystemer, som i sin natur forventes at være lave.

Der forventes i fremtiden at være et betydeligt antal producenter af ammekøer. Disse forventes fordelt på mange mindre ejendomme i bestående bygningsmasser.

Det vurderes, at omfanget af at etablere større husdyrbrug af ammekvæg til f.eks. naturpleje, eller anden ekstensiv græsning vil være minimalt, idet evt. staldanlæg i den anledning vil kunne/skulle placeres på lokaliteter, hvor udseende og beliggenhed vil være meget i fokus.

Planteavl.

Det økonomiske udbytte af planteavl er indenfor de seneste år gået så stærkt, at det pt. er for tidligt at vurdere, om dette i sig selv vil give en udvikling hen mod større samlede bygningsanlæg med behov for / ønske om stor lagerkapacitet. Dette er ikke analyseret.

Analyse af den fremtidige landbrugsstruktur.

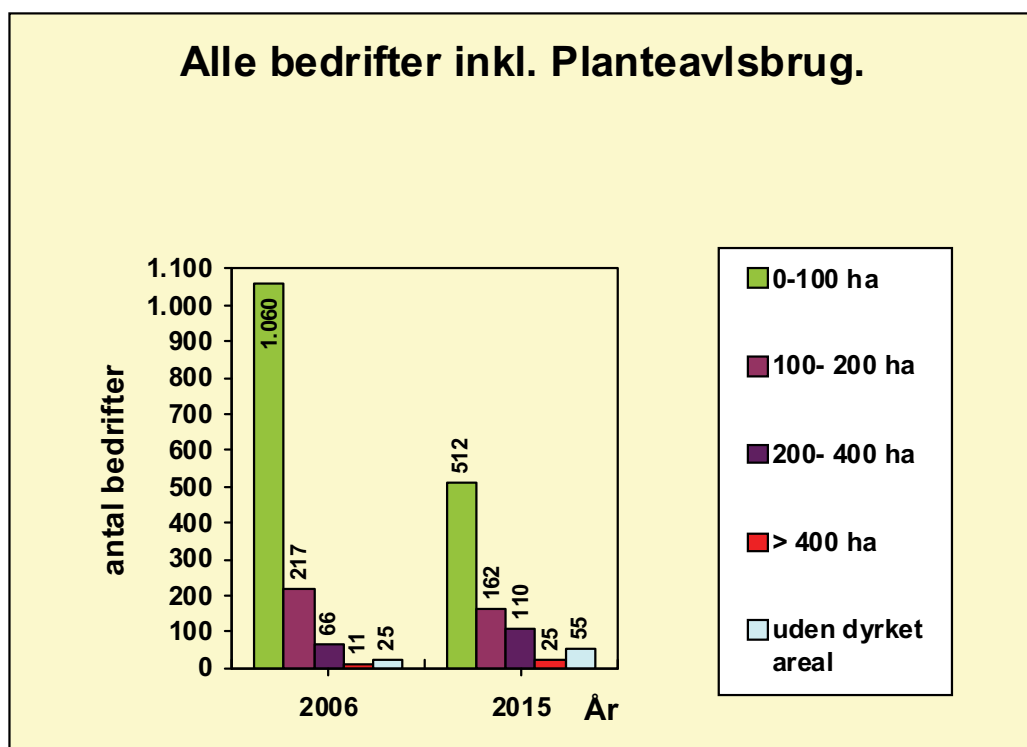
Der er enighed om, at det er væsentligt at kunne koble en tidsserie på analysen, og der er derfor er valgt serierne fra Danmarks Statistik til at beskrive den fremtidige udvikling. (Bilag A). Det har samtidig været nødvendigt at drøfte en økonomisk, miljømæssig og driftsmæssig indgang til problemstillingen om etablering af nye gårdanlæg, og der er på nuværende tidspunkt en tæt sammenhæng imellem ejerskab af jord og muligheden for at kunne etablere animalsk produktion. På baggrund heraf er der enighed om, at det økonomiske, miljømæssige og driftsmæssige potentiale findes på ejendomme over 100 ha.

Det forudsættes at det hovedsageligt vil være bedrifter med jordtilliggende > 100 ha, eller bedrifter med husdyrhold uden jordtilliggende, som vil have den fornødne kapacitet til nyetablering af større staldanlæg. Disse er samlet i "totale større brug".

Der kan fremdrages fra bilag 1's tal. (Husdyrhold uden jordtilliggende vil være minkfarme eller store husdyrproducenter, der har lagt deres husdyrhold og markbruget ud i hver sit selskab).

I alt, inkl. planteavl.

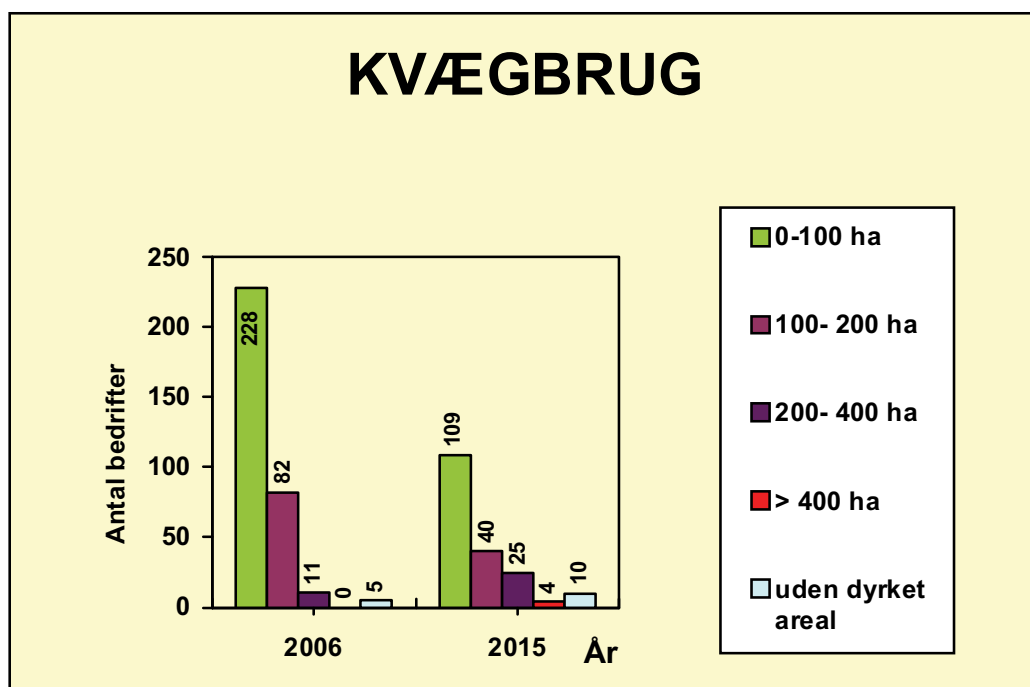
For alle bedrifter i perioden 2006 til 2015 forventer vi totalt set et fald fra 1378 til 853 bedrifter. Nedenstående diagrammer, viser fordelingen af antallet af brug i forhold til jordtilliggende. Udviklingen sker på bekostning af en lang række mindre bedrifter, idet antallet af bedrifter under 100 ha totalt set forventes at blive mere end halveret fra 1060 til ca. 500 bedrifter.

Produktionen på de ejendomme, hvor vi i fremtiden forventer stort behov for etablering af driftsbygninger, vil overvejende være ejendomme med svin eller kvæg. På grund af stigende specialisering vil der blive længere mellem brug med både køer og svin. Ligeledes vil der være en stigende tendens til, at svineproducenter koncentrerer sig om enten søer, smågrise eller slagtesvin eller flytter smågrise/slagtesvin ud på andre ejendomme. Samme tendens ser vi også hos kvæg. Specialiseringen vil nok stagnere lidt, fordi der er åbnet op for mere end 500 DE på ejendomsniveau.

Malkekvæg.

For perioden 2006 til 2015 forventes totalt set en halvering af antal bedrifter. Fra 228 til 109. På disse 100-110 ejendomme forventer vi en bygningsmasse, der i gennemsnit er på mellem 8.000 – 12.000 m². For bedrifter på 500 DE med stor lagerkapacitet for gylle og grovfoder vil det bebyggede arealet blive øget til mellem 13.000 – 17.000 m². Tallene har baggrund i aktuelle miljøansøgninger indsendt til Ringkøbing-Skjern kommune og inkluderer stalde, foderlader, ensilagepladser og gylletanke.

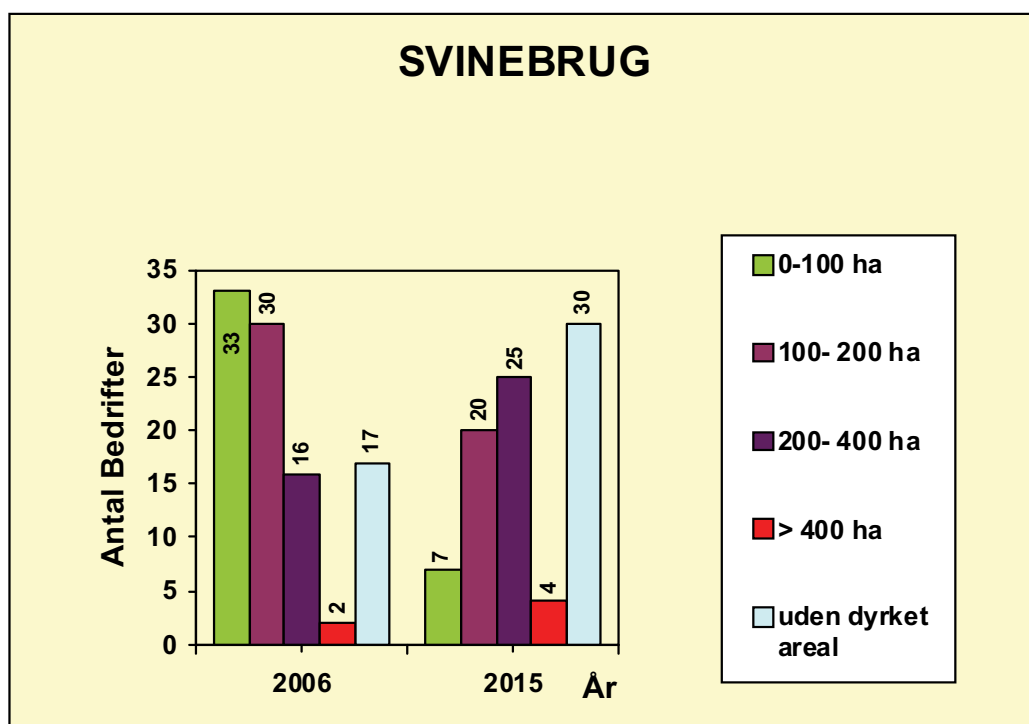

Figur 2. Strukturudviklingen set som ændringer i antallet af bedrifter og deres jordtilliggende.

Svin.

Som for kvæg forventer vi også et fald i antal bedrifter, der har specialiseret sig i svin. Fra at der i 2006 var 97 bedrifter, forventes antallet at falde til 86 i 2015. Kravet til bygningsmasse på de tilbageværende ejendomme forventes at ligge på mellem 5.000 og 11.000 m². Det store interval har baggrund i, at behovet til bygninger afhænger af, hvilke dyregrupper, der skal være på ejendommen. Som for kvægbedrifter vil kravet på bedrifter med 500 DE være noget større. Tal fra Vestjysk Landboforening og Byggeri og Teknik i Herning viser, at krav til bebygget areal ved 500 DE vil variere fra ca. 6.000 m² til 16.000 m². Slagtesvineproduktion vil kræve det

færrest antal m2, og søer med smågrise til ca. 7 kg vil kræve flest. Tallene inkluderer stalde, foderlader og gylletanke.

Figur 2. Strukturudviklingen set som ændringer i antallet af bedrifter og deres jordtilliggende.

Landbrugets placering:

De nuværende ejendomme ligger, hvor de ligger. Men hvor de store nybyggerier/udbygninger vil ske, vil afhænge meget af de muligheder, der er. Som udgangspunkt vil landmændene overordnet agere ud fra de muligheder, der er. Begrænsninger på grund af eksempelvis lugt og ammoniak har dog allerede gjort, at landmændene ønsker viden om, hvilken "investeringsikkerhed" de har ved køb af nye ejendomme, og hvilke muligheder der er for etablering eller udvidelse af dyrehold. Det betyder, at nogle ejendomme bliver valgt fra, mens andre bliver valgt til. Tilvalg og fravalg sker både på grund af de skærpede miljøkrav (lugt og ammoniak), men også på grund af de udpegninger, der er lagt på arealerne.

Udvikling i antal bedrifter, på typer. Ringkøbing-Skjern Kommune, modificeret fra Danmarks Statistik						
	1988	1997	2006	2015	Ændrings-% / år 1988 - 2006	Tendens i %-ændring 1988 til 1997 til 2006
Alle bedrifter						
uden dyrket areal	11	19	25	55	7%	faldende
0,1 - 29,9 ha	1343	911	551	293	-3%	faldende
30,0 - 99,9 ha	1167	884	509	208	-3%	stigende

100 - 199,9 ha	80	144	217	162	9%	jævn
200 - 399,9 ha	7	30	66	110	45%	stigende
> 400 ha	1	3	11	25	97%	stigende
I alt	2609	1992	1378	853	-3%	
Planteavl alene						
0,1 - 29,9 ha	701	533	343	200	-3%	faldende
30,0 - 99,9 ha	372	251	258	150	-2%	stigende
100 - 199,9	37	35	55	60	3%	stigende
200 - 399,9	4	13	21	35	27%	stigende
> 400 ha	0	2	5	12	94%	stigende
I alt	1113	834	683	457	-2%	
Bedrifter specialiseret i malkekvæg						
uden dyrket areal	0	0	5	10		stigende
0,1 - 29,9 ha	210	79	15	10	-5%	faldende
30,0 - 99,9 ha	357	324	116	20	-4%	faldende
100 - 199,9	9	40	82	40	45%	stigende
200 - 399,9	0	3	11	25		stigende
> 400 ha	0	0	0	4		stigende
I alt	576	446	228	109	-3%	
Øvrig kvæg sammenlagt						
uden dyrket areal	0	0	0	10		
0,1 - 29,9 ha	16	21	18	40	1%	jævn
30,0 - 99,9 ha	9	6	2	2	-4%	faldende
100 - 199,9	1	0	1	1	0%	jævn
200 - 399,9	0	0	0	0		
> 400 ha	0	0	0	0		
I alt	26	27	21	53	-1%	
Udvikling i antal bedrifter, på typer.						
Ringkøbing-Skjern Kommune, modificeret fra Danmarks Statistik						
	1988	1997	2006	2015	Ændrings-% / år 1988 - 2006	Tendens i %-ændring 1988 til 1997 til 2006
Svinebedrifter ialt						
uden dyrket areal	7	14	17	30	9%	stigende
0,1 - 29,9 ha	70	47	5	2	-5%	faldende
30,0 - 99,9 ha	59	93	28	5	-3%	faldende
100 - 199,9	5	20	30	20	31%	stigende
200 - 399,9	1	5	16	25	139%	stigende
> 400 ha	0	0	2	4		stigende
I alt	141	179	97	86	-2%	

Bedrifter med fjerkræ.						
uden dyrket areal	2	1	1	1	-3%	faldende
0,1 - 29,9 ha	2	4	2	1	-2%	faldende
30,0 - 99,9 ha	1	1	1	1	0%	jævn
100 - 199,9	0	0	1	1		
200 - 399,9	0	0	0	0		
> 400 ha	0	0	0	0		
I alt	5	6	4	4	-1%	
Øvrige bedrifter + bedrifter med blandede husdyrhold, ialt						
uden dyrket areal	0	1	2	4		
0,1 - 29,9 ha	316	182	103	40	-4%	jævn
30,0 - 99,9 ha	365	204	97	30	-4%	faldende
100 - 199,9	29	49	48	40	4%	jævn
200 - 399,9	3	10	18	25		
> 400 ha	0	1	3	5		
I alt	713	446	270	144	-3%	

Anslået bygningsmasse for forskellige dyrehold

Nedenstående bud på, hvor stort et areal der skal bebygges ved de nævnte staldsystemer. Bemærk, der kan være store udsving på, hvor meget der skal bruges afhængigt af om der ønskes særlige faciliteter f.eks omkring løbning, personale rum, ekstra sygestier osv.

Dyregruppe	Antal anslået m2 –stald Excl veje, vendepladser, sammenbygninger, personalefaciliteter o.lign	Antal anslået m2 – foderlade incl. blanderi	Antal anslået m2 – ensilagepladser	Antal anslået m2 – gylletanke	Anslået m2 – i alt
Søer med smågrise til fravænning 2150 stk	10.500 – 12.500 m2	700 - 1.000 m2		2.000 – 2.500 m2	13.200 – 16.000 m2
Smågrise 7 - 30 kg 13.500 stipladser	7.500 – 8.000 m2	500 – 700 m2		2.000 – 2.500 m2	10.000 – 11.200 m2
Slagtesvin ca. 4.100	4.000 - 4.500 m2	500 – 700 m2		1.500 – 2.000 m2	6.000 – 7.200 m2
Kvæg ca. 400 køer	6.000 - 8.000 m2	1.000 – 2.000 m2	3.500 –4.500 m2	2.000 – 2.500 m2	13.500 – 17.000 m2

Bilag C - GIS analyse

GIS analysen er bygget op som en generel del, der beskriver en række natur- og miljømæssige parametre, der primært relateres til den driftsmæssige del af landbruget omfattende jorderne i omdrift, samt en mere specifik del, der beskriver de af projektet udvalgte parametre, som har en direkte betydning for landbrugsbygningernes placering.

Hovedvægten i GIS analysen er lagt på parametre og faktorer, som ikke er reguleret i gældende lovgivning, idet det forudsættes, at dette til enhver tid varetages i den konkrete sagsbehandling af landbrugsbyggesager. Dog er adskillige af de lovgivningsmæssigt regulerede områder som f.eks. §3 områder, fredede områder og kulturarv alligevel indgået og er illustreret som røde og gule områder på kortene, fordi det vil give et misvisende billede af virkeligheden og den reelle sagsbehandling, hvis de ikke var illustreret. Desuden er f.eks. skove også illustreret som røde områder, fordi det reelt ikke er muligt at etablere store landbrugsbyggerier i skovene.

Resultatet af GIS analysen er kort med en rød zone, der viser områderne, hvor det vil være særdeles uhensigtsmæssigt eller lovgivningsmæssigt umuligt at placere store landbrugsbyggerier, og en gul zone, der viser områderne, hvor der skal foretages en særlig vurdering af landmanden og myndigheden vedrørende placering og udformning af store landbrugsbygninger, og grøn zone, der viser områderne, hvor det umiddelbart er mest hensigtsmæssigt at placere store landbrugsbyggerier.

1. Generel beskrivelse

Naturmæssige parametre som §3 områder, habitat-, fuglebeskyttelses- og Ramsarområder (Natura 2000), nitrاتفølsomme områder m.v. er behandlet under dette generelle afsnit, fordi de alle reguleres efter gældende lovgivning med de muligheder og begrænsninger, der ligger deri. Det gælder både for landbrugsbygningerne og driften af jorderne. For landbrugsbygningerne er det primært ammoniakfordampningen, der skal tages højde for overfor nedfald indenfor habitater, der er særligt følsomme overfor kvælstof, men også lugt, støv og støj fra bygningerne og transporten til og fra bygningerne har betydning for placeringen især i forhold til samlede bebyggelser, landsbyer og byzoner.

På miljøområdet er det loven om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og miljøbeskyttelsesloven, der især regulerer faktorer affødt af landbrugsbyggeri. Disse faktorer er f.eks. lugt, støj og støv, idet de hovedsageligt er affødt af aktiviteterne i tilknytning til bygningerne.

Overordnet set gælder det også for reguleringer vedrørende grundvandsbeskyttelse, at de er lovmæssigt reguleret for faktorer, som hidrører fra landbrugsbyggeri.

Ovennævnte beskyttelsesområder forhindrer generelt ikke hverken landbrugsbyggeri eller landbrugsmæssig drift indenfor områderne, men der kan og bør være visse restriktioner.

2. Specifikke parametre

GIS-analysen

Følgende korttemaer er udvalgt, fordi de har relevans for placering og udformning af landbrugsbyggeri.

Rød zone

1. Byzone og fremtidig byzone/sommerhusområder/landsbyer/"samlet bebyggelse"
 - a. Byzoner fra kommuneplaner. Der medtages også fremtidige byudviklingsområder. Der udlægges desuden en dynamisk zone på 300 meter omkring byzonerne og den fremtidige byvækstgrænse. Dette gøres også for landsbyerne uden byzonestatus. De 300 meter medtages, fordi kommunen i henhold til § 20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug ved en vurdering af ansøgning om tilladelse efter § 10 eller en godkendelse efter § 11 eller § 12 sikrer sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget ligger mindre end 300 m fra:
 - 1) en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren,
 - 2) et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde eller
 - 3) et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
 - b. Sommerhusområderne er primært beliggende langs vestkysten og ved Ringkøbing Fjords østside. Mange af sommerhusområderne er også omfattet af lokalplaner. Der er udlagt en 300 meter zone omkring sommerhusområderne i lighed med byzonerne/byudviklingsområderne.
 - c. "Samlet bebyggelse" er defineret i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug som værende området, hvor der indenfor en radius af 200 meter fra en beboelsesejendom er mere end 5 andre beboelsesejendomme uden landbrugspligt. Disse bebyggelser er ikke indtegnet på kortbilagene, idet det ikke umiddelbart har været teknisk muligt at udpege disse områder).
2. Lokalplanlagte områder
 - a. Områder udenfor byzoner, hvor der er udarbejdet lokalplaner. Områderne er hovedsageligt vindmølleområder og landsbyer uden byzonestatus.
3. Klitfredninger og strandbeskyttelseslinien
 - a. Fredningen har til formål at fastholde de danske kyster som frie og uforstyrrede landskaber og skal også ud fra naturbeskyttelsemæssige interesser sikre klitten som en levende og oprindelig naturtype med dens særegne plante- og dyreliv. Klitfredningen skal herudover varetage hensynet til dæmpning af sandflugt.
 - b. De klitfredede arealer danner et næsten sammenhængende bælte og strækker sig fra Skagen til Blåvandshuk og Skallingen, og derfra langs vestsiden af Fanø, Mandø og Rømø. Grænserne for de fredede arealer er afmærkede på stedet, og desuden er klitfredningen tinglyst.
 - c. I områder, der er omfattet af klitfredning og strandbeskyttelseslinien, må der ikke finde tilstandsændringer sted. Der er således tale om en forbudszone, der skal friholdes fra bebyggelse og anlæg, ny beplantning, placering af campingvogne og lignende, og hvor der er forbud mod udstykning og

fastlæggelse af nye skel.

- d. Denne helt særlige vestjyske naturtype er særdeles sårbar og kræver særlig beskyttelse. Desuden er den i mange tilfælde sammenfaldende med sommerhusområder.

4. Fredede områder

- a. En fredning er den stærkeste beskyttelse af naturen, vi har i Danmark. Den sikrer en - i princippet evig - beskyttelse af et område. En fredningssag indebærer garanti for en bred og åben demokratisk debat om et områdes fremtidige anvendelse. En fredning sikrer også, at de folk, der ejer området, får tildelt en erstatning, der økonomisk modsvarer de konsekvenser, en fredning kan få for deres ejendom.
- b. En fredning går normalt ud på at bevare området, som det er, herunder at forbyde tilplantning, bebyggelse m.v. Fredningen kan også forbyde jagt eller færdsel - eller omvendt give publikum ret til at færdes i området.
- c. Samtlige fredningsbestemmelserne bliver tinglyst på ejendommen, og alle fredninger findes samtidig i det centrale fredningsregister, som administreres af Skov- og Naturstyrelsen.

5. Beskyttede fortidsminder

- a. I landskabet spænder de fredede fortidsminder fra det monumentale og unikke til det mere ydmyge og almindelige. Gravhøjene udgør langt den største gruppe fredede fortidsminder. I Ringkøbing-Skjern Kommune er der registreret 1047 gravhøje.
- b. Køkkenmøddinger, vigtige oldtidsbopladser, veje mv. kan også være fredede, selv om de ikke syner af meget på jordoverfladen. Endelig er flere anlæg fra nyere tid fredet, f.eks. forsvarsanlæg og mindesmærker. Sten- og jorddiger kan være fredede. De, der fortæller om ældre tiders ejerforhold og landbrugsdrift, er beskyttet efter særlige regler.
- c. De synlige fortidsminder såsom gravhøje, forsvarsanlæg og bautasten er automatisk fredet gennem museumsloven. Andre typer fortidsminder, f.eks. bopladser, veje, broer eller mindesmærker bliver fredet af Kulturarvstyrelsen efter udvælgelse.

6. Regionale graveområder

- a. Regionale graveområder er udlagt i Regionplanen (nu Landsplandirektiv). I Regionale Graveområder prioriteres råstofindvinding som regel over andre generelle interesser, og der må ikke disponeres på en måde, som kan forhindre råstofindvinding.

7. Skove

- a. Alle skovområder i kommunen er illustreret med rødt for at illustrere, at disse områder reelt ikke er mulige udflytningsområder for nye landbrugsbyggerier

Gul zone

8. Bufferzoner

- a. Der er udlagt en 1000 meter bufferzone udenpå 300 meter zonen som en dynamisk zone (den vil dermed typisk ikke være som en ring omkring hele byen som illustreret på kortbilagene, men i stedet mere som "et lagkagestykke") for at sikre landbruget mulighed for fremtidig videreudvikling og sikre beboere i byzone og landsbyer mod øget risiko for gener som følge af eventuel fremtidig udvidelse af landbrugene i 1000 meter zonen.
- b. Der er på samme måde udlagt en 1000 meter bufferzone omkring sommerhusområderne.
- c. Der er omkring landsbyerne og deres udviklingsområder udlagt en tilsvarende 500 meter bufferzone udenpå 300 meter beskyttelseszonen med samme begrundelse som for byzonerne.

9. Kystnærhedszonen

- a. Kystnærhedszonen er udlagt i Regionplanen (nu Landsplandirektiv). I kystnærhedszonen foretages en planlægning, der sikrer kystens friholdelse for anlæg, der ikke er afhængige af en kystnær placering for at tilgodese områdernes særlige værdier og kommer befolkningen til gode – dog gælder dette ikke direkte landbrugs- og fiskerimæssig benyttelse.

10. Internationale beskyttelsesområder/Natura 2000

- a. Disse er næsten sammenfaldende med Natura 2000 områder og kystnærhedszonen. I forhold til kystnærhedszonen, som skal tilgodese de landskabelige værdier, skal de internationale beskyttelsesområder, (EF-habitatområder, EF-Fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder) beskytte de naturtyper og arter, hvorefter udpegningen er sket.

11. § 3 områder

- a. Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter:
 - i. søer og vandhuller, hvis de er på mindst 100 m².
 - ii. moser, enge, heder, overdrev, strandenge og strand-sumpe, hvis de hver for sig eller i sammenhæng har et areal på mindst 2.500 m². Moser under 2500 m² er også beskyttede, hvis de ligger ved beskyttede vandløb eller søer.
 - iii. De fleste vandløb er også beskyttet.

- b. Disse naturtyper er beskyttet overalt i Danmark. Omkring 9,5 % af Danmarks areal er beskyttet på denne måde.
- c. I nærværende GIS analyse fokuseres primært på biotoper, som er følsomme overfor kvælstofdepositioner, og som derfor kræver særlig beskyttelse mod store byggerier og deraf følgende ammoniakfordampning og -nedfald. Det er heder og overdrev.

12. Spredningskorridorer

- a. Kortet er et regionplankort. Kortet er i sin nuværende udformning en forholdsvis grov udpegning. Der kan foretages en konkret vurdering i den enkelte sag af, hvorvidt byggeriet er placeret indenfor eller udenfor grænsen af det område, som skal sikre muligheden for spredning af arter mellem de forskellige biotoper.
- b. Spredningskorridorerne drøftes også i forbindelse med Miljømålsloven, som bindeled mellem Natura 2000 områder og øvrige områder med særlig biologisk værdi.
- c. Især store landbrugsbyggerier kan være en spredningsbarriere, fordi de fylder mere i landskabet rent fysisk, men også fordi aktiviteten typisk vil være højere i form af flere transporter til og fra ejendommen.
- d. Større og mere sammenhængende naturområder er en forudsætning for at bevare vores naturværdier og sikre stabile bestande af vilde dyr og planter. I amternes regionplanlægning har hidtil indgået udpegning af regionale naturområder og økologiske forbindelser. Dette arbejde skal fortsættes med henblik på at sikre spredningsmuligheder mellem naturområderne som grundlag for stabile bestande af vilde dyr og planter. I naturnetværket indgår bl.a. beskyttede naturområder efter naturbeskyttelsesloven og Natura 2000-områder.
- e. Kommunerne opfordres af staten til som led i naturnetværket at udpege potentielle naturområder og potentielle økologiske forbindelser. Det vil typisk være områder, der rummer muligheder for gennem ekstensivering af driften at udvikle sig til økologisk sammenhængende naturområder. Kommunerne opfordres af staten til at udbygge og supplere de økologiske forbindelser ud fra fastlagte kvalitetsmål for naturområderne samt for forbindelserne.
- f. En vigtig del af grundlaget for et funktionelt økologisk naturnetværk udgøres af de generelt beskyttede naturtyper og fredede områder. Ved planlægningen af økologiske forbindelser opfordres kommunerne til at understøtte hensynet til den natur, som Danmark er internationalt forpligtet til at beskytte. Kommunerne kan således udover de krav, der direkte følger af Natura 2000-planerne, planlægge for økologiske forbindelseslinjer, der dels styrker sammenhænge imellem Natura 2000-områderne, jf. habitatdirektivets artikel 10, dels medvirker til at sikre, at yngle- og rasteområder for de såkaldte bilag IV-arter beskyttet efter habitatdirektivets artikel 12 ikke beskadiges eller ødelægges.

- g. De økologiske forbindelser kan tage udgangspunkt i følgende overordnede typer:
- i. Vandløbssystemer: vandløb, søer, fjorde og bredzoner.
 - ii. Våde naturtyper: enge, moser, sumpe og sumpskove.
 - iii. Tørre naturtyper: heder, overdrev.
 - iv. Træbevoksede naturtyper: skovbryn, løvskov, skræntskove.
 - v. Kyster, klitter, klitheder, strandenge og kystskrænter.
 - vi. Landskabsstrøg med høj tæthed af levesteder for bestemte arter, som fx padder, sommerfugle og sjældne planter.
 - vii. Rasteområder, hovedsageligt for trækfugle.

13. Kulturmiljøer og kulturarv

- a. Kortet er baseret på en indsamling af data foretaget af Ringkjøbing Amt. Amtet annoncerede efter oplysninger fra borgere og foreninger, som på den foranledning indsendte en lang række konkrete forslag til områder og emner, der burde beskyttes. Alle indsendte oplysninger er stort set uredigeret markeret på kortet med en prik eller ring. Alle sager skal derfor vurderes individuelt. Desuden indeholder laget fra "Fund og Fortidsminder, Det Kulturhistoriske Centralregister", som er Kulturarvsstyrelsens landsdækkende database med oplysninger om over 150.000 kulturhistoriske lokaliteter – på land og til havs.
- b. Ved et kulturmiljø forstås et geografisk afgrænset område, som ved sin fremtræden afspejler væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling.
- c. Kulturarven knytter sig til sporene efter menneskers virksomhed på landet og i byerne fra den ældste tid og til i dag. Kulturarven på landet og i byerne omfatter fortidsminder (rød zone), bygninger og kulturmiljøer samt kirkerne og deres omgivelser.
- d. Kulturmiljøet repræsenterer et helhedssyn på kulturarven, hvor fokus er rettet mod geografiske og/eller funktionelle kulturhistoriske helheder. I regionplanerne er der efter et omfattende kortlægningsarbejde blevet udpeget kulturmiljøer i det åbne land. Det er hensigtsmæssigt, at kommunen overtager disse resultater, ligesom kommunen foretager en udpegning og beskrivelse af kulturmiljøer i bysamfundene. De bymiljøer, som ved deres fremtræden, funktion og tidsdybde lever op til definitionen på et kulturmiljø – at afspejle væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling – er således værdifulde kulturmiljøer.
- e. Det har været en forudsætning i kulturarvsarbejdet, at der sikres en balance mellem beskyttelse og benyttelse. I planlægningen må der derfor foretages en afvejning af bevaringshensynene og ønskerne om fortsat udvikling. Dette forudsætter et grundigt kendskab til kulturmiljøernes bærende kulturhistoriske og æstetiske værdier og til deres sårbarhed for forandring. I denne forbindelse bør kommunen være opmærksom på det regelsæt, der følger af »Lov om miljøvurdering af planer og programmer«. Ud over at fastsætte retningslinier for planlægningen og administrationen af kulturmiljøerne kan kommunen bidrage til en styrkelse af kulturmiljøernes kvaliteter gennem sin anlægs- og driftsplanlægning.

- f. På det arkæologiske område er der foretaget en kortlægning af kulturarvsarealer – særligt bevaringsværdige arkæologiske områder (Museumslovens § 23, stk.4). Disse findes i den arkæologiske database »Fund og Fortidsminder«.

14. Råstofinteresseområder

- a. I Regionplanen (nu Landsplandirektiv) er der udpeget Regionale Graveområder (rød zone) og Råstofinteresseområder. I Råstofinteresseområderne er der opmærksomhed på muligheden for fremtidig indvinding af råstoffer, når andre interesser for arealerne overvejes. Udpegningen er lavet ud fra et mindre detaljeret kendskab til råstofferne end i Regionale Graveområder.

15. Kirkebyggelinier/Kirkezone 1, 2 og 3

- a. I henhold til Naturbeskyttelsesloven må der ikke opføres bygninger med en højde over 8,5 meter indenfor en afstand af 300 meter fra en kirke, medmindre kirken er omgivet af bymæssig bebyggelse i hele beskyttelseszonen.
- b. Desuden er der udlagt kirkezoner (1, 2 og 3) i Regionplanen (nu Landsplandirektiv). Her må byggeri, tilplantning og lignende ikke skæmme kirker og deres omgivelser.
- c. Der kan yderligere foreligge særlige aftaler for de enkelte kirker indenfor kirkezonerne

16. Større uforstyrrede landskaber

- a. Områderne er udlagt i Regionplanen (nu landsplandirektiv). De er udlagt for at bevare større områder, som ikke eller kun lidt er visuelt og støjmæssigt påvirket af tekniske anlæg.
- b. Større uforstyrrede landskaber skal så vidt muligt friholdes for nye større tekniske anlæg som veje, telefonmaster og vindmøller

17. Landskabsområder

- a. Områderne er udlagt i Regionplanen (nu landsplandirektiv). De er typisk sammenfaldende med kystnærhedszonen og fredede områder.

Grøn zone

Områder som prioriteres højt for udflytning og udvidelse af landbrugsbygninger under hensyntagen til landskabstyperne.

Bilag D - Inddeling af Ringkøbing-Skjern Kommune i landskabstyper

Formål.

Det er formålet med inddelingen af kommunen i forskellige landskabstyper at tilvejebringe et grundlag for krav og henstillinger til placering og udformning af byggeri og anlæg til store husdyrbrug under hensyn til de landskabelige forhold, herunder landskabelige værdier (landskabelig vurdering). Udgangspunktet er, at forskellige landskabstyper har forskellige sårbarheder overfor placeringen og udformningen af byggeri og anlæg, og at de dermed skal indgå i den landskabelige vurdering.

Ringkøbing-Skjern Kommune er inddelt i nogle overordnede landskabstyper, som er karakteristiske for kommunen, og som repræsenterer forskellige landskabelige værdier. Inddelingen af disse landskabstyper er foretaget med den brede pensel som dominerende landskabstyper.

Inden for hver af disse overordnede landskabstyper findes der variationer, herunder særlige forhold, som slører eller forstærker landskabstypen. Det drejer sig særligt om beplantningsforholdene, herunder skovområder.

Landskabstyper:

Meget groft kan man sige at Ringkøbing-Skjern Kommune er domineret af følgende landskabstyper:

- Klitlandskabet langs vestkysten
- Fjordlandskabet (Ringkøbing Fjord, Stadil og Veststadil fjorde) og det flade forland rundt om og mellem fjordene
- Morænelandskabet – Skovbjerg bakkeø fra Dejbjerg mod nord – primært øst for Holstebrovej (tæt karakter øst for Holstebrovej mod Brejningevej og åbent storlandskab øst for Brejningevej over mod Troldhede)
- Morænelandskabet syd for Skjern Å – dalen fra Lønbjerg Hede mod øst og syd
- Ådalene:
- Skjern Å dalen/Ganer å/ Vorgod Å dal
- Hover Å dal
- Tim Å dal
- Slettelandskaber mellem Skjern Å dal og Skovbjerg Bakkeø og fra Lønbjerg Hede mod vest
- Deruover er der nogle særlige karakteristiske naturtyper såsom Borris Hede og indlandsklitterne ved

Vi har med udgangspunkt i Birk Nielsens rapport om "Store vindmøller i det åbne land" inddelt landskabstyperne i følgende:

1. Kystlandskabet – klitkysterne og fjordkysterne
2. Slettelandskaber – flade storskala landskaber og flade beplantningsinddelte landskaber
3. Morænelandskaber – tætte bakkede småskala landskaber og åbne storskala landskaber bløde bakkede
4. Overgangslandskaber - landskaber mellem to forskellige landskabstyper
5. Ådalene
6. Tekniske landskaber

Ådalen er, selv om de er en del af morænelandskabet, trukket ud som selvstændig landskabstype, idet den er meget dominerende og frembyder særligt værdifulde landskabelige karakteristika i Ringkøbing-Skjern Kommune.

På kortbilag er disse landskabstyper afgrænset med den brede pensel.

1. Kystlandskaber:

De åbne kyster er karakteriseret ved forbindelsen og oplevelsen af terrænets overgang til vandet.

I Ringkøbing-Skjern kommune er der langt overvejende tale om 2 slags kystlandskaber:

Klitkysterne:

Klitkysterne er markante overgange mellem land og vand. Langs vestkysten i Ringkøbing-Skjern Kommune er klitkysterne karakteriseret ved en relativ bred forstrand og en overvejende snitbredde på klitterne på ca. 500 – 1000 m ind i landet.

Fjordkysterne:

Ved fjordkysterne indrammes udsigten henover vandet af modstående kyst.

Kystlandskabet omkring Ringkøbing Fjord er overvejende karakteriseret ved en flad og jævn overgang mellem vand og landområdet med hævede havbundsarealer, udligningskyster og inddæmmede områder og går mange steder over i slettelandskaber.

I Fjordens nordøstlige del går landskabet over i et mere kuperet morænelandskab (Skovbjerg Bakkeø), og på Tangen mod vest går landskabet over i klitlandskabet

2. Slettelandskaber:

Slettelandskaberne er karakteriseret ved et langstrakt og fladt eller jævnt faldende terræn, store arealenheder og landskabsrum samt en meget ensartet topografi. Der er dog også store strækninger af slettelandskaberne, der er karakteriseret ved et relativt finmasket net af læhegn, hvorved landskabet opdeles og opleves i meget små arealenheder.

3. Morænelandskaber:

Morænelandskaber dækker over en samlet betegnelse for en række vidt forskellige landskabssituationer. I Ringkøbing-Skjern Kommune er der principielt to typer landskaber:

Småskala landskaber

Disse landskaber findes oftest i småbakkede til jævnt kuperede landskaber og kendes typisk fra dødislandskaber.

Storskala landskaber

Disse landskaber findes både i storbakkede og på jævnt kuperede til flade landskaber som f. eks bundmorænelandskaber

I morænelandskaber kan der endvidere optræde isolerede, geologiske landskabselementer så som hatbakker eller åse.

4. Overgangslandskaber:

Overgangslandskaber er landskaber på grænsen mellem to forskellige landskabstyper.

5. Ådalene:

Ådalene er medtaget som selvstændig landskabstype, idet de er meget markante og værdifulde landskabselementer i den store skala eller over store afstande. I Ringkøbing-Skjern Kommune dominerer de store områder, specielt Skjern Ådal og Hover Ådal. De er endvidere kendetegnet ved, at de med relativt få undtagelser stort set ikke er bebyggede, og endelig at overgangene i landskabet til ådalen i nogle tilfælde indeholder markante højdeforskelle indenfor kort afstand.

6. Tekniske landskaber:

Tekniske landskaber er landskaber, der domineres af større tekniske anlæg, hvorved landskabets oprindelige karakter nedtones, ligesom karakteren af de tekniske anlæg vil præge landskabsoplevelsen. Tekniske landskaber har deres egen særlige æstetik.

Eksempler herpå er f.eks. en industrihavn, et kraftværk, særligt placerede industrianlæg i det åbne land og 400 kv. ledningsanlæg.

Hertil kommer, at grupper af vindmøller/vindmølleparker også kan have karakter af et teknisk anlæg.

I Ringkøbing-Skjern Kommune knytter de tekniske landskaber sig primært til vindmølleparkerne og de store vindmøllegrupper, samt til visse industrianlæg i det åbne land (f. eks. Tørrecentralen ved Nørhede og Arla Foods ved Nr. Vium)

Landskabstypernes egnethed for placering af store bygninger og anlæg:

Formål:

Formålet med en generel vurdering af landskabstypernes egnethed for placering af store husdyrbrugs bygninger og anlæg er:

- at danne grundlag for den landskabelige vurdering af store husdyrbrugs placering i det åbne land.
- at danne grundlag for den kommunale planlægnings- og administrationspraksis.

1. Kystlandskaber:

Klitkysterne:

Uegnet til nyplacering af store husdyrbrug.

Eksisterende klitgårde, der som oftest ligger tæt ved foden af klitterne, anses ikke for velegnede til udbygning som store husdyrbrug, idet disse såvel i skala, proportion, byggetradition og bevaringsværdi ikke kan bære en tilbygning med store bygningsmæssige enheder. I Ringkøbing-Skjern kommune er klitgårdene langs vestkysten omfattet af 2 bevarende lokalplaner.

Fjordkysterne:

Som udgangspunkt er disse områder sårbare og derfor principielt uegnede for nyplacering af store husdyrbrug indenfor kystnærhedszonen (3 km) og i særdeleshed i de kystnære dele af kystnærhedszonen.

Udbygning af eksisterende husdyrbrug udenfor de kystnære dele af kystnærhedszonen vil kræve en redegørelse for landskabelig påvirkning.

Fokus:

Fokus skal lægges på bygningernes og anlæggenes størrelse og dominans i forhold til ud- og indsiget til fjorden, herunder fra modstående kyst.

Beplantning, farver og materialer, herunder reflekterende materialer har stor betydning.

2. Slettelandskaber:

Relativt uproblematisk i storskala-landskaberne, men også i de mere fintmaskede landskaber med læhegn og beplantning,

Fokus:

Fokus skal lægges på bygningernes og anlæggenes størrelsesforhold, og beplantning har stor betydning

3. Morænelandskaber

Småskalalandskaber:

Sårbare og principielt uegnede til nyplacering af store husdyrbrug.

Også sårbare overfor udbygning af eksisterende husdyrbrug.

Udbygning af eksisterende husdyrbrug vil kræve en redegørelse for landskabelig påvirkning.

Fokus:

Fokus skal lægges på bygningernes og anlæggenes størrelsesforhold, samt bebyggelsesstruktur og placering i landskabet. Beplantning, farver og materialer, herunder reflekterende materialer har stor betydning.

Placering på bakketoppe skal undgås.

Bebyggelsens og anlæggets samlede struktur og udseende skal som udgangspunkt visuelt opdeles og nedbrydes i visuelt mindre enheder og bør placeres i naturlige niveauplaner og med fordel i dalsænkninger.

Storskala-landskaber:

Mindre sårbar og principielt egnet for nyplacering af store husdyrbrug og udvidelse af eksisterende husdyrbrug.

Fokus:

Fokus skal lægges på bygningernes og anlæggenes størrelsesforhold og placering i landskabet

Placering på bakketoppe skal undgås, men gerne op af beplantning som baggrund

Beplantning, farver og materialer, herunder reflekterende materialer har stor betydning

4. Overgangslandskaber:

Sårbar og principielt uegnet for nyplacering af store husdyrbrug.

Også sårbar overfor udbygning af eksisterende husdyrbrug.

Udbygning af eksisterende husdyrbrug vil kræve en redegørelse for landskabelig påvirkning.

Fokus:

Fokus skal lægges på bygningernes og anlæggenes størrelsesforhold, samt bebyggelsesstruktur og placering i landskabet. Beplantning, farver og materialer, herunder reflekterende materialer har stor betydning.

Placering i landskabets nærzone skal undgås.

5. Ådalene:

Uegnet til nyplacering af store husdyrbrug og udvidelse af eksisterende husdyrbrug.

Fokus:

Fokus skal lægges på eksisterende husdyrbrug, der ligger tæt ved ådalene. Evt. udvidelser skal ske væk fra ådalene.

6. Tekniske landskaber.

Relativt uproblematisk for nyplacering af store husdyrbrugs driftsbygninger samt for udvidelse af eksisterende husdyrbrugs driftsbygninger. Beboelsesbygninger skal placeres udenfor konsekvenszonerne.

NB.

I Regionplan 2005 er der udpeget "større uforstyrrede landskaber". Det drejer sig primært om dele af Skovbjerg Bakkeø nord for linien Hee og Hover. Disse udpegede landskaber er uegnede til placering af store husdyrbrug og udvidelser. Disse områder er stort set sammenfaldende med småskala-morænelandskaber.

Realdania
Nicolai Eigtveds Gade 28
1402 København K

www.realdania.dk
www.fremtidsgaarde.dk

I følge planlovens § 11b, stk. 2, kan kommuner udføre lokaliseringsplanlægning for landbrugsbyggeri i særlig værdifulde jordbrugsområder.

Formålet med udviklingsprojekterne om kommuneplanlægning for landbrugsbyggeri er at udvikle og beskrive metoder og værktøjer til lokaliseringsplanlægning for landbrugsbygninger som en del af kommuneplanlægningen og kommuneplanstrategien, samt komme med forslag til nye planlægnings- og reguleringsinstrumenter og former.